

Ålands handikappförbund r.f.

VERKSAMHETSPLAN

2020

- Intressebevakning, information och samarbete

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

VAD ÄR ÅLANDS HANDIKAPPFÖRBUND?	3
Mål och syfte	3
Förbundets målsättningar under 2020	4
PERSONALEN VID ÅLANDS HANDIKAPPFÖRBUND	4
VERKSAMHET	6
Kansliet	6
Service till medlemsföreningarna.....	6
Samarbete	7
Intressebevakning.....	7
Personligt ombud för personer med funktionsnedsättning	8
Informationsarbete	8
Tillgänglighet och universell utformning.....	10
Stödgrupper	10
Sysselsättningsverksamhet	11
HÅLLBAR UTVECKLING	11

VAD ÄR ÅLANDS HANDIKAPPFÖRBUND?

Ålands handikappförbund r.f. (i fortsättningen förbundet) är en samarbetsorganisation för funktionshinder- och patientföreningar på Åland. Förbundet har **13 medlemsföreningar** med ca 4650 medlemmar.

Medlemsföreningarna är:

- De Utvecklingsstördas Vål på Åland r.f.
- Ålands Neurologiska förening r.f.
- Ålands Hörselförening r.f.
- Ålands Synskadade r.f.
- Ålands Cancerförening r.f.
- Föreningen Vårt Hjärta r.f.
- Demensföreningen på Åland r.f.
- Andning & Allergi Åland r.f.
- Ålands Reumaförening r.f.
- Diabetesföreningen på Åland r.f.
- Ålands Intresseförening för psykisk hälsa – Reseda r.f.
- Ålands Autismspektrumförening r.f.
- Föräldraföreningen för barn med särskilda behov r.f.

Närmare information om medlemsföreningarna finns i deras egna verksamhetsplaner och budgetar samt på förbundets hemsida www.handicampen.ax.

Styrelsen för Ålands handikappförbund r.f. består av en representant från varje medlemsförening. Förbundets styrelse består av 13 medlemmar, en representant från varje förening. Styrelsen har en viktig roll som arbetsgivare för de anställda och speciellt ordförande deltar aktivt i förbundets arbete bland annat genom att ingå i ledningsgruppen. Ledningsgruppen består av ordförande, förbundets verksamhetsledare och Fixtjänsts verksamhetsledare. Gruppens roll och uppgift är att fungera som "bollplank" för de två verksamhetsledarna och att diskutera större ärenden som berör verksamheterna inför styrelsemöten.

Mål och syfte

Förbundet är ett modernt och aktivt förbund och en stark och enad intressebevakare inom det åländska funktionsrättsområdet.

Förbundets syfte är att arbeta för jämlikhet och delaktighet på lika villkor för personer med funktionsnedsättning på Åland. Dessutom arbetar förbundet för att som intressebevakare få vara delaktigt i alla frågor som berör personer med funktionsnedsättning. Arbetet sker med grund i ***FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning***.

Så långt det är möjligt **tillvaratar förbundet alla personer med funktionsnedsättnings intressen oberoende av medlemskap i någon förening**. Förbundet är partipolitiskt och religiöst obundet.

Förbundets målsättningar under 2020

- **Nytt namn** för förbundet. Det nya namnet ska bättre motsvara den verksamhet som förbundet idag bedriver, ha ett starkare fokus på FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och kännas modernt. Under året arbetar förbundet med att praktiskt genomföra namnbytet med allt vad det innebär.
- Vara en **aktiv intressebevakare** för personer med funktionsnedsättning på Åland genom att speciellt bevaka aktuella lagstiftningsprocesser, arbetet med Finlands skuggrapport till FN, omstruktureringen av kommunernas socialtjänst och kommunernas service till personer med funktionsnedsättning.
- Aktivt arbeta för att informera kommuner och myndigheter om **vad FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning innebär** och hur var och en kan arbeta för att implementera den och stärka delaktigheten för personer med funktionsnedsättning. Förbundet planerar att genomföra en förlängning av det pågående projektet med en anställd rättighetsutbildare/sakkunnig under 2020.
- Fortsatt möjlighet till **juridiska köptjänster** i enskilda fall, som komplement till förbundets befintliga resurser.
- Förbundets **stadgar** ses över och uppdateras vid behov.
- Förbundet utarbetar en **hållbarhetspolicy** som också medlemsföreningarna kan använda.

Förbundet följer sin **strategi för åren 2019–2021**. Strategin nås via förbundets hemsida www.handicampen.ax.

PERSONALEN VID ÅLANDS HANDIKAPPFÖRBUND

Personalen utgör kärnan i förbundets verksamhet och genom de anställda kan förbundet fungera som en aktiv intressebevakare för sina medlemsföreningar och för personer med funktionsnedsättning på Åland överlag. Det är förbundets personal som tillhandahåller allt från utlåtanden, individuellt stöd, informationstillfällen, bibliotek, egen tidning och administrativ föreningservice som exempelvis löneräkning och bokföring. Verksamheten redogörs närmare för på nästa sida.

Personalstyrkan består av fem ordinarie tjänster; verksamhetsledare, kommunikatör, ekonomiansvarig, byråsekreterare/receptionist samt personligt ombud. Personalens arbetstid är heltid, förutom byråsekreteraren/receptionistens som är 82,8 % av heltid. Dessutom har förbundet en timanställd som utför städning på kansliet en gång per vecka.

Verksamhetsledaren har det övergripande ansvaret för den löpande verksamheten. Hit hör personalledning för förbundets personal samt att hålla personalmöten med samtlig personal vid det gemensamma kansliet, budgetansvar, att bereda, föredra och verkställa beslut från förbundsstyrelsens ca 12 möten/år samt för vår- och höstmöte, intressebevakning och utvecklingsarbete i funktionsrättsfrågor, samarbete med andra organisationer och myndigheter samt informationsverksamhet. Verksamhetsledaren är förbundets representant i flera råd, bland annat i de nordiska funktionshinderråden.

Kommunikatören ansvarar huvudsakligen för informationsverksamhet både externt och internt inom förbundet. Kommunikatören är redaktör för förbundets tidning och sammanställer övrigt informationsmaterial samt ansvarar för förbundets evenemang och aktiviteter.

Den **ekonomiansvariga** ansvarar för förbundets och Fixtjänsts bokföring, bokslut och löneutbetalningar, vilket för närvarande omfattar förbundets fem anställda och Fixtjänsts fem anställda och ca 30 arbetstagare. Dessutom deltar ekonomiansvarig i budgetarbetet för förbundet och Fixtjänst. Ekonomiansvarig erbjuder samma service till medlemsföreningarna.

Byråsekreteraren/Receptionisten har ansvar för att sköta kundservice i receptionen, den tekniska utrustningen på kansliet och medlemsservicen till de medlemsföreningar som har behov av det.

Personligt ombud erbjuder en unik form av individuellt stöd och rådgivning till 18 år fyllda personer med funktionsnedsättning eller till familjer med barn med funktionsnedsättning som har ett omfattande och långvarigt behov av vård och stöd. Personligt ombud arbetar på uppdrag av personer med funktionsnedsättning. Målsättningen är att ge personer med funktionsnedsättning förmåga att ta kontrollen över sitt liv och att kunna ta del av och samordna samhällets utbud av stöd, service och vård.

Förbundet strävar efter att vara en god arbetsgivare som månar om personalens välbefinnande. Bland annat erbjuder förbundet personalen konkurrenskraftig lönenivå, högkvalitativ fortbildning, företagshälsovård, friskvård och god ergonomi på kontoren. Fortbildning prioriteras för att öka trivseln och inspirera personalen, ge nya idéer och ny kunskap, vilket är i linje med förbundets strävan till social hållbarhet och att erbjuda kvalitativ service. Enligt resurser och intresse involveras även styrelsemedlemmarna i fortbildning och samvaro för att gynna samarbetet mellan föreningarnas representanter i styrelsen och personalen.

VERKSAMHET

Kansliet

Kansliet med personal, bibliotek, sammanträdesrum och teknik, fungerar som ett **gemensamt resurscenter** för personer med funktionsnedsättning på Åland. Via kansliet, som är öppet måndag-torsdag kl. 9-15 och fredag kl. 9-13, förmedlas information och service till både medlemmarna och allmänheten.

Förbundet och medlemsföreningarna hyr tillsammans kontorsutrymmen om 399 m² på Skarpansvägen 30 i Mariehamn av Alandiabolagen. Förbundet fungerar som huvudhyresgäst gentemot medlemsföreningarna Demensföreningen på Åland, De utvecklingsstördas Väl på Åland, Ålands Reumaförening, Föreningen Vårt Hjärta, Ålands Neurologiska förening och Ålands Hörselförening. Hyran är bunden till konsumentprisindex och justeras årligen. Ålands Cancerförening äger sitt kansli som ligger i anslutning till förbundets lokaler och föreningen använder de gemensamma utrymmena och delvis kansliets teknik. Övriga medlemsföreningar använder gemensamma föreningsutrymmen.

Samtliga kontorsrum är besatta och kansliets gemensamma utrymmen, reception, sammanträdesrum, personalrum/sammanträdesrum och bibliotek används flitigt av både personalen och de 13 föreningarna och stödgrupper. På kansliet tillhandahåller förbundet teknisk utrustning såsom datakanon, bärbar dator och hörselslinga med trådlösa mikrofoner. Förbundet leasar en gemensam server och kopiator. Det gemensamma kansliet erbjuder stöd och gemenskap för personalstyrkan.

Service till medlemsföreningarna

Förbundet erbjuder ett omfattande servicepaket till sina medlemsföreningar.

Samlokaliseringen av medlemsföreningarna i kansliet på Skarpansvägen 30 möjliggör ett kostnadseffektivt arbetssätt där förbundets ekonomiansvariga, byråsekreterare/receptionist och kommunikatör fungerar som en resursenhet för medlemsföreningarna istället för att respektive förening själv ska upprätthålla denna service. Förbundets ekonomiansvariga erbjuder gratis bokföring och upprättar bokslut för medlemsföreningarna, i dagsläget för 12 av föreningarna. Ekonomiansvarig sköter också löneräkning och löneutbetalning och periodskattedeklaration för 12 föreningar, hjälper till vid uppgörande av föreningarnas budget och deltar vid behov på föreningarnas styrelsemöten vid behandling av ekonomiska ärenden. Förbundets kommunikatör anlitas av medlemsföreningarna för hjälp med bland annat informationsspridning och marknadsföring. Förbundets byråsekreterare/receptionist bistår med information om och kontakt till samtliga föreningar.

Byråsekreteraren/Receptionisten ansvarar för föreningarnas medlemsregister, i vilket också bland annat ingår fakturering och registrering av inbetalningar, hemsidesuppdateringar för de föreningar som har hemsida via förbundet samt föreningarnas informationsmaterial.

Även personligt ombud och verksamhetsledaren erbjuder direkt service till medlemsföreningarna. Personligt ombuds service sker till viss del i samarbete med föreningarnas anställda. Exempelvis hålls gemensamma möten med klienten som ibland är medlem i någon av föreningarna, och föreningarna kan hänvisa medlemmar till personligt ombud. Det motsatta sker också, dvs. att personligt ombud hänvisar klienter till någon förening. Verksamhetsledaren arbetar mycket med intressebevakning för medlemsföreningarna och koordinerar till exempel alla utlåtanden så att varje förening inte själv behöver utarbeta egna utlåtanden.

Servicen till medlemsföreningarna är kostnadsfri för föreningarna (förutom självkostnadspris för kopior och porto) och regleras i ett styrdokument som nås via förbundets hemsida www.handicampen.ax.

Samarbete

Kärnan i förbundets samarbete utgörs av det dagliga samarbetet med medlemsföreningarna.

Planerade samarbetsevenemang 2020:

- Stadgeenliga **vår- och höstmöten**.
- Minst ett **ordförandemöte** för att hålla dialogen med föreningarna levande.
- Ett **gemensamt evenemang** för förbundets styrelse och kanslipersonal med fokus på dialog och sammanhållning.

En samarbetsform som förbundet uppskattar är nätverkande. Förbundet ingår i två nätverk, **Bärkraft.ax** och **Turism för alla**, och samarbetar genom dessa och i övrigt med många myndigheter och organisationer. Dessutom finns förbundet representerat i **Rådet för personer med funktionsnedsättning för landskapet Åland**, **Rådet för idrott, motion och hälsa**, **Fördelningsrådet**, **Övervakningskommittén för landsbygdsutvecklingsprogram** för landskapet Åland och Ålands strukturfondsprogram, Entreprenörskap och kompetens (programperioden 2014–2020) samt i styrelsen för **föreningen Bärkraft Åland**.

Bland förbundets myndighetssamarbeten kan nämnas FPA, ÅMHM, DO, AMS, Ålands Omsorgsförbund, Ålands landskapsregering, Ålands hälso- och sjukvård och de åländska kommunerna.

Kontakten till olika organisationer inom funktionshinderområdet, också i ett nationellt och ett nordiskt perspektiv, är viktig. Den input som förbundet får genom samarbete och kontakter utanför Åland stimulerar verksamheten inom förbundet och ger nya idéer. Förbundet har en representant i Nordiska ministerrådets samarbetsgrupp **Råd för nordiskt samarbete om funktionshinder** och i **Handikapporganisationernas nordiska råd**.

Intressebevakning

Förbundets viktigaste roll är den som intressebevakare och remissinstans. Denna uppgift

ökar snabbt i och med att FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning gäller på Åland och tack vare att förbundet genom information och påverkansarbete synliggör funktionsrättsperspektivet i samhället. Förbundet bevakar hela funktionshinderområdet och agerar på många olika sätt, t.ex. genom möten, insändare i massmedia, skrivelser och yttranden av olika slag. Förbundet har god insyn i de vardagliga levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning, vilket ger ett gott underlag till att agera intressepolitiskt.

Förbundet lämnar utlåtanden koordinerat för förbundet och medlemsföreningarna och har därför en viktig roll som gemensam intressebevakare för funktionshinderrörelsen på Åland. Tack vare denna roll kan förbundet föra fram åsikter som är betydelsefulla för föreningarna. Förbundet har en permanent arbetsgrupp; yttrandegruppen, för att koordinera samarbetet med föreningarna gällande intressebevakningen.

Speciellt fokus kommer att ligga på deltagande i den finländska funktionshinderrörelsens skuggrappport som ska inlämnas till FN-kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt arbetet med ny "funktionshinderlagstiftning" för Åland.

Personligt ombud för personer med funktionsnedsättning

Informationen till enskilda personer, både personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga, är ett högprioriterat område för förbundet. Det finns idag, speciellt med tanke på kommunernas och övriga myndigheters svagare ekonomiska situation, ett stort behov av stöd och information för att personer ska orka driva sina intressen och få den service och den hjälp som de har rätt till. Personligt ombud erbjuder information och rådgivning och stöder personer med funktionsnedsättning i kontakten med myndigheter och andra organisationer. Personligt ombud uppmärksammar även de brister i samhällssystemet som framkommer vid kontakten med klienterna. Som komplement till den sakkunskap som förbundets personal besitter anlitas verksamheten Juridiskt ombud på fastlandet och förbundet strävar till att enligt behov köpa in juridiska tjänster i enskilda ärenden.

Informationsarbete

I syfte att öka kunskapen om och delaktigheten i samhället för personer med funktionsnedsättning bedriver förbundet ett flitigt informationsarbete. Aktuellt under de närmsta åren är att sprida kunskap om *FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning* och vad den konkret innebär. De stater som har ratificerat FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska, i enlighet med konventionens artikel 8, aktivt arbeta för att öka kunskapen om konventionen och situationen för personer med funktionsnedsättning i samhället.

Förbundet planerar att genomföra en förlängning av det pågående informationsprojektet med en "**rättighetsutbildare**" under året. Planen är att kunna anställa en rättighetsutbildare på 50 %, jämfört med nuvarande 30 % av heltid. Rättighetsutbildarens uppgift är att utbilda

kommuner och myndigheter om konventionen, dess innehåll och hur innehållet kan omsättas till praktik i de egna verksamheterna. Utbildaren fokuserar för närvarande på tre artiklar i konventionen; barn med funktionsnedsättning, tillgänglighet och arbete och sysselsättning. Förbundet planerar att fortsätta sprida information om dessa tre områden, och enligt resurser också om andra artiklar i konventionen. Närmare information om projektet finns i skild projektplan.

Förbundet ger årligen ut två nummer av sin **tidning**, som främst innehåller aktuell information inom funktionshinderområdet, förbundet och föreningarna. Tidningen delas ut till alla hushåll på Åland (tyvärr nås inte de hushåll som har valt bort reklam då tidningen inte får delas ut som samhällsinformation) och är därmed en effektiv informationskanal för både förbundet och föreningarna ut i det åländska samhället. I och med att många av medlemmarna i förbundet och föreningarna inte är aktiva på internet och Facebook är tidningen, förutom föreningarnas egna medlemsbrev, en viktig och uppskattad informationskälla.

Förbundet har ett **bibliotek** som erbjuder aktuell litteratur inom funktionshinderområdet. Biblioteket uppdaterar sin litteratur några gånger per år och besöks ofta av både föreningsmedlemmar och andra, bland annat av studerande, undervisningspersonal och vårdpersonal.

Förbundets uppdaterade och kortare version av **socialskyddsguiden** kommer att marknadsföras. I guiden finns en kort redogörelse för de olika stöd- och bidragsformer som finns i samhället samt kontaktuppgifter till de olika myndigheter och instanser som erbjuder stöd och service.

Kring årsskiftet 2019/2020 väntas processen med ett **namnbyte för förbundet** bli klar, vilket innebär att en hel del arbetstid och pengar kommer att gå åt till det praktiska med att anpassa allt från hemsida till informationsmaterial till det nya namnet. I samband med namnbytet kommer förbundet att passa på att utarbeta en grafisk manual och att få extra mycket synlighet för sin och medlemsföreningarnas verksamhet utåt.

Förbundets informationsprojekt och -evenemang 2020:

- **Två nummer av förbundets tidning utkommer**
Förbundets tidning utkommer i början av januari och i slutet av augusti.
- **FPA-informationstillfälle**
Förbundet koordinerar det årligen återkommande informationstillfället om FPA:s förmåner för medlemsföreningarna under vårvintern.
- En kort **utbildning inklusive prova på-tillfälle** för de nya/nygamla lagtingsledamöterna arrangeras, tillsammans med föreningarna, under våren.
- **Fortsättning på det pågående rättighetsprojektet** (om FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning)

- Några **temakvällar för anhöriga** till personer med funktionsnedsättning.
- **Informationskampanj med anledning av förbundets namnbyte**
Förbundet uppmärksammar namnbytet, om det blir ett sådant, på lämpligt sätt under året.
- Förbundet planerar att uppmärksamma **Åland Pride 2020**.
- **En större föreläsning** på temat bemötande och tillgänglighet.
- Jippo för att uppmärksamma **internationella funktionshinderdagen 3.12**.

Tillgänglighet och universell utformning

Arbetet för ett samhälle som fungerar för alla oavsett funktionsnedsättning, i enlighet med FN:s funktionsrättskonvention, fortsätter. Eftersom tillgänglighet är ett av rättighetsutbildningsprojektets fokusområden kommer förbundet att spinna vidare på temat och ha tillgänglighet och bemötande som röd tråd för verksamheten under året.

Förbundets tillgänglighetsgrupp fortsätter att utgående från ett brukarperspektiv ge rådgivning, information och utlåtanden till bland andra myndigheter och privata aktörer om tillgänglighet.

I och med den nya åländska webbtillgänglighetslagen, vilken enligt rådande tolkning kommer att omfatta också förbundet, kommer förbundet att behöva uppdatera sin hemsida för att uppfylla lagkraven. Eftersom förbundet kontinuerligt arbetar med tillgänglighetsfrågor och strävar till att föregå med gott exempel kommer förbundet att prioritera detta, trots att den nya hemsidan kommer att kräva både betydande ekonomiska och personella resurser under året. Bestämmelserna i lagen gäller fr.o.m. 23.9.2020 för webbplatser som har offentliggjorts före lagens ikraftträdande.

Verksamhetsledaren och kommunikátören deltar fortsättningsvis i **nätverket "Turism för alla"** som arbetar med att förverkliga den åländska turismstrategin ur ett funktionshinderperspektiv. Nätverket arbetar för att det på Åland ska finnas tillgängliga turistmål och information om dessa.

Stödgrupper

Förbundets roll är att vara med och "starta upp" nya grupper enligt förfrågningar och att sprida information om grupperna. Förbundet tillhandahåller möteslokal, bevakar stödgruppernas intressen, tar in aktuellt informationsmaterial till biblioteket och hjälper till att anordna föreläsningar. Stödgruppsverksamheten är ytterst varierande över tid. För tillfället finns en stödgrupp vid förbundet, **positiva gruppen**. Förbundet planerar också att ordna en träff för **personliga assistenter** och vid behov hjälpa till att starta upp en stödgrupp för personer som arbetar som personliga assistenter.

Sysselsättningsverksamhet

Möjligheten till arbete och sysselsättning är ett av de områden som förbundet lägger speciellt fokus på under året, tack vare rättighetsutbildarprojektet.

Förbundet har genom avtal med Ålands kommunförbund r.f. åtagit sig att vara huvudman för arbets- och sysselsättningsenheten Fixtjänst. Se Fixtjänsts separata verksamhetsplan och budget för närmare upplysningar. Förbundet bevakar och deltar i den pågående processen med en gemensam kommunal socialvård för att se hur den befintliga verksamheten vid Fixtjänst kan passa in i den nya organisationen.

HÅLLBARHET

Ålands handikappförbund är medaktör i nätverket **Bärkraft.ax** och har aktivt gått in för att i sin verksamhet sträva till social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet i enlighet med **Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland**. Förbundets arbete för delaktighet för personer med funktionsnedsättning och tillgänglighetsarbete är viktiga delar av hållbarhetsarbetet och ingår speciellt i agendans strategiska utvecklingsmål 1, 2 och 5.

Förbundet har för sin verksamhet antagit tre policyn i syfte att främja social hållbarhet; antimobbningspolicy, alkohol- och drogpolicy och jämställdhetspolicy, och kommer under år 2020 att komplettera dessa med en **hållbarhetspolicy**, som ska innehålla riktlinjer för hur förbundet i sin verksamhet på ett öppet och tydligt sätt ska beakta alla aspekter av hållbarhet.

Godkänd av styrelsen för Ålands handikappförbund r.f. ---/§ ---